

REGU § 104 Revidering av Gotländska ståndpunkter avseende flygtrafiken och färjetrafiken

Ärendenummer: RS 2025/135

Regionalt utvecklingsutskotts förslag till regionstyrelsen

- Regiondirektören får i uppdrag att inleda processen med att ta fram nya gotländska ståndpunkter för flyg- och färjetrafiken.
- Status för arbetet med nya gotländska ståndpunkter ska vara en stående informationspunkt på möten i regionala utvecklingsutskottet.

Sammanfattning

De gotländska ståndpunkterna är Gotlands Trafikråds gemensamma ställningstaganden för hur flyg- och färjetrafiken ska utformas för att på bästa sätt främja Gotlands utveckling. På regionstyrelsens sammanträde 2025-01-29, § 18, i ärende RS 2025/135, gavs följande uppdrag: *Regiondirektören får i uppdrag att ta fram ett förslag till plan för översyn av de gotländska ståndpunkterna. Planen ska i ett första skede avse det som rör flygtrafik.*

Bakgrunden till uppdraget var de förändringar som skedde på inrikesmarknaden för flygtrafik under hösten/vintern 2024/2025. Regionstyrelseförvaltningen föreslog på regionala utvecklingsutskottet (REGU) 2025-03-06, § 32, att processen bör omfatta hela dokumentet, inte bara flygtrafiken, inledas under hösten 2025 och fortgå till våren 2027. REGU valde att återremittera ärendet *"för fortsatt beredning av bl.a. tidplan och process för att ta fram Region Gotlands ståndpunkter i de aktuella frågorna."*

Sedan ärendet lyftes i REGU i mars har en del skett avseende kommunikationerna till och från Gotland såväl som avseende Trafikrådets arbete. Bland annat har en ny instruktion för Trafikrådet antagits (regionstyrelsen 2025-05-22, § 218) som innebär att gotländska ståndpunkter ska fastställas genom att antas i regionfullmäktige.

Såväl Trafikrådet som REGU har lyft att det finns ett behov av att se över ståndpunkterna och därför bedömer regionstyrelseförvaltningen att det bör initieras i närtid. Det eftersom det är viktigt att de som ska bära dokumentet också känner att dokumentet har legitimitet och betydelse. Vid en översyn av de gotländska ståndpunkterna kommer en representant per parti i fullmäktige vara delaktiga. För att ytterligare säkerställa att Region Gotlands ställningstaganden tas om hand föreslår regionstyrelseförvaltningen att processen kring översyn av gotländska ståndpunkter blir ett stående informationsärende på möten i REGU under perioden som översynen genomförs. Genom båda dessa kanaler säkerställs en kontinuitet i framtagandet, vilket blir särskilt viktigt under ett valår.

Bedömning

De gotländska ståndpunkterna är ett viktigt verktyg för att nå effektmålet i Vårt Gotland 2040 om *God tillgänglighet och hållbara kommunikationer*.

Eftersom såväl Trafikrådet som REGU lyft att det finns ett behov av att se över ståndpunkterna bedömer regionstyrelseförvaltningen att det bör initieras i närtid. Det eftersom det är viktigt att de som ska bära dokumentet också känner att dokumentet har legitimitet och betydelse. Samtidigt bedömer regionstyrelseförvaltningen att översynen inte ska forceras. Bara det senaste året har det varit tydligt att vilka frågor som är i fokus kan skifta snabbt. När denna fråga initierades i januari var det framför allt ståndpunkterna om flygtrafiken som bedömdes i behov av översyn. I nuläget är det färjepreisfrågan som främst ligger till grund för diskussionen om behovet av en översyn.

REGU återremitterade detta ärende i mars, *"för fortsatt beredning av bl.a. tidplan och process för att ta fram Region Gotlands ståndpunkter i de aktuella frågorna."* Vid en översyn av de gotländska ståndpunkterna kommer en representant per parti i fullmäktige vara delaktiga. För att ytterligare säkerställa att Region Gotlands ställningstaganden tas om hand föreslår regionstyrelseförvaltningen att processen kring översyn av gotländska ståndpunkter blir ett stående informationsärende på möten i REGU under perioden som översynen genomförs. Genom båda dessa kanaler (en deltagare per parti i fullmäktige i framtagandeprocessen respektive kontinuerliga avstämningar i REGU) säkerställs en kontinuitet i framtagandet, vilket blir särskilt viktigt under ett valår.

Projektet hanteras inom regionstyrelseförvaltningens budget för 2026.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-10-07